

Rosemarie Wesseling, *skn kinderopvang*

Kijken door zeven brillen

Afgelopen augustus organiseerde Stichting Kinderopvang Alphen aan de Rijn (SKA) drie expertmeetings om hun methodiek 'ontwikkelingsgericht werken met kinderen' te delen met andere kinderopvangorganisaties en opleidingsinstituten. In opdracht van SKA en gesubsidieerd door OCW/SZW, ontwikkelde Maatschap van Duuren, van Zuylen & partners een nieuwe pedagogische methodiek op basis van de zeven competenties uit het Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar. Tijdens de bijeenkomsten werd een toelichting gegeven op Z'even Zien, zoals ze deze methodiek hebben genoemd. Mijn eerste indruk was al positief. Nu ik de hele methodiek bestudeerd heb, ben ik nog steeds positief!

De zeven competenties die beschreven zijn in het Pedagogisch kader zijn in deze methodiek omgezet in zeven competentiebrillen: de emotionele, de sociale, de motorisch-zintuiglijke, de cognitieve, de taal- en communicatieve, de morele en tot slot de expressieve en beeldende bril. Uitgangspunt van de methodiek is, dat het voor de pedagogisch medewerker een bewuste werkwijze wordt om door één van de brillen te kijken en zo meer ontwikkelingskansen/-prikkelers te bieden aan ieder kind. Tijdens de expertmeeting heb ik dit zelf ook kunnen ervaren. Er werd toen een kort stukje film getoond waarin een pedagogisch medewerker met een aantal kinderen ging schilderen. Vlak daarna werd hetzelfde fragment getoond, maar nu met de opdracht aan ons om door een van de brillen (competenties) te kijken en te ervaren of je nu andere ontwikkelingsmogelijkheden zag. En inderdaad, door de sociale bril zag ik diverse ontwikkelingsprikkelers op het sociale gebied die ik even tevoren niet zo sterk had ervaren. Ik was enthousiast.

Los van de bril wordt met de naam Z'even Zien nog meer bedoeld. Namelijk: bewust kijken, eens even zien wat er gebeurt, stilstaan bij wat we zien, reflecteren en nadenken over wat we zien en wat we doen. Op de site van Z'even Zien (www.zevenzien.nl) kun je de gehele methodiek lezen en downloaden en een materialenset bestellen tegen kostprijs. De uitgebreide handreiking, voorzien van veel prachtige

foto's, is geschreven voor de manager om de pedagogisch medewerker te begeleiden. De manager speelt een cruciale rol bij het implementeren van de methodiek, er wordt dan ook veel aandacht geschonken aan *coaching on the job*. De grote vraag hierin blijft natuurlijk wel hoeveel tijd daadwerkelijk in de praktijk vrijgemaakt kan worden voor de begeleiding. Clustermanager Ellen Buschman die in de pilot van Z'even Zien heeft meegedraaid, bevestigt dit. Zij geeft aan, dat je als manager goed de competenties van je pedagogisch medewerkers moet kennen om ze ieder op hun eigen kennis- en ervaringsniveau te begeleiden. Een flinke klus. SKA gaat ervan uit dat het implementatieproces veel tijd kost. Ze trekken er drie tot vier jaar voor uit.

Implementatie

Over de implementatie van Z'even Zien is goed nagedacht. Er is voor gekozen om te werken met de leercirkel van Kolb. Die bestaat uit: concreet ervaren, observeren en reflecteren, theorieverkenning en actief experimenteren. David A. Kolb gaat ervan uit dat je deze vier leerfasen moet doorlopen om het geleerde goed te laten beklijven. De volgorde van de fasen maakt niet uit, wel is van belang dat de leercirkel meerdere malen doorlopen wordt. In veel cursussen en workshops wordt de leercirkel toegepast, maar in de periode daarna wordt aan het meermaals herhalen nauwelijks aandacht geschonken, waardoor opgedane kennis vaak snel vervliegt. Verrassend en handig om te weten, vond ik dat de competentie reflecteren zich pas op latere leeftijd ontwikkelt. Tot een jaar of 23 is de mens nog erg op zichzelf gericht. In de handreiking wordt dan ook terecht aangegeven hiermee rekening te houden, met het oog op mogelijk jongere medewerkers binnen een team.

In de handreiking komen nog meer aandachtspunten aan bod. Onder meer dat de medewerker voldoende basiskennis moet hebben over de ontwikkeling van kinderen. Anders moet dit eerst individueel bijgespijkerd worden. Vanaf de start stellen medewerkers individueel, in overleg met de managers,

Z'even Zien

Auteurs Maatschap van Duuren, van Zuylen en partners

Prijs € 172,55. Al het materiaal (behalve dvd) is gratis te downloaden op de site

Informatie www.zevenzien.nl

hun eigen leerdoelen vast, die worden opgenomen in hun eigen portfolio.

Emotionele veiligheid

In de handreiking voor managers wordt vooral gesproken over de implementatie. De focus van deze methodiek ligt dus op het ontwikkelingsgericht werken met kinderen. Het enige wat ik mis in de handreiking is mijn inziens de belangrijkste voorwaarde om ontwikkelingsgericht te kunnen werken: emotionele veiligheid.

Gelukkig zag ik die in module 4 wel expliciet benoemd worden: 'Bij een goed aanbod van leerervaringen én op een basis van emotionele veiligheid, leren de meeste kinderen wat ze nodig hebben om zich voor te bereiden op de maatschappij. Die emotionele veiligheid is de belangrijkste voorwaarde voor ontwikkeling. Zonder veiligheid geen evenwichtige ontplooiing. De ontwikkeling van de emotionele competenties is dan ook de basis voor alle andere ontwikkelingsaspecten.'

Wat mij betreft is dit niet alleen de belangrijkste voorwaarde voor het kind; het geldt ook voor de pedagogisch medewerker om zich te kunnen ontwikkelen. Ik had dan ook graag gezien dat hier in de handreiking voor managers meer aandacht aan was besteed. Maar dat is dan ook, naast de tijdsinvestering, mijn enige kritische noot. Verder vind ik de handreiking helder en goed opgebouwd.

De modules voor pedagogisch medewerkers zijn makkelijk te downloaden. In de modules is veel theorie verwerkt, deze theoretische kennis is nodig om ontwikkelingsgericht te kunnen werken. De ontwikkelingsfasen van kinderen en de theorie over de ontwikkeling van het kindbrein worden uitgebreid beschreven. Met name in de modules 5 en 6 worden mogelijkheden beschreven die gekoppeld zijn aan het Pedagogisch Kader, voor ontwikkelingsgericht werken binnen de verschillende zorgleergebieden en de speelleergebieden. Een waardevolle uitwerking met zinvolle en goed uitvoerbare opdrachten voor de pedagogisch medewerker. De medewerker die nog meer wil, kan aan het eind van elke module zien

Gesignaleerd

Gratis webcams

Door Yourkid

Informatie www.yourkid.nl

Prijs gratis voor kindercentra

YourKid biedt de kinderdagverblijven de mogelijkheid om webcams te installeren, zodat ouders op elk gewenst moment via hun mobiel of computer hun kinderen kunnen zien spelen. De webcams en de installatie daarvan kosten het kinderdagverblijf niets. De ouders betalen wel een

maandelijke bijdrage. Er zijn minimaal 23 ouders per locatie nodig. Om de privacy te waarborgen, kunnen de ouders alleen via een unieke inlogcode en gebruikersnaam de beelden ontvangen. Bovendien ontbreekt het geluid, worden de beelden niet opgenomen en hangen de camera's alleen in de groepsruimtes.

Stop de stapels

Door Annemiek Tigchelaar

Informatie www.vanattenboek.nl

ISBN 978 90 5877 802 4

Prijs € 19,95

Een praktisch boek voor managers die door de stapels op hun bureau en slecht georganiseerde administratie alle overzicht kwijt raken. Het boek *Stop de stapels* leidt je op heldere wijze door je

stapels heen. Naast de gebruikelijke papieren en post komen onder andere ook lees- en actiestapels aan bod en opbergssystemen voor foto's, adressen en recepten.

Alles is talent

Door Sardes

Informatie www.sardes.nl

Prijs Gratis te downloaden via de site, maar ook te bestellen tegen kostprijs

Ieder kind heeft de behoefte om te ontdekken en zijn of haar talenten te ontwikkelen. In aandachtswijken krijgen echter niet alle kinderen evenveel kansen om hun talenten te ontwikkelen en komen ze niet vanzelf in aanraking met kunst, cultuur, sport, natuur, wetenschap, ICT en

techniek. 'Alles is talent' is een aanpak om talentontwikkeling binnen de school en de aandachtswijk een impuls te geven en bestaat uit twee boekjes. Samen met de steeds nieuwe voorbeelden en instrumenten op de website www.sardes.nl vormen deze boekjes een mooie handreiking voor talentontwikkeling.

welke boeken, artikelen of internetsites interessant zijn. Kortom, ook dit onderdeel is goed bruikbaar en vrijwel compleet.

De enige partij die niet echt in beeld komt zijn de ouders. Een gemiste kans...? Ik vind van wel. De relatie tussen de pedagogisch medewerker en de ouders is immers van invloed op de emotionele veiligheid van het kind en dus van invloed op de ontwikkeling. Mijn grootste wens is, dat nog een module toegevoegd wordt met als thema: samenwerken met ouders. Verder wil ik alleen maar zeggen: SKA, petje af en bril op!